

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre . . . . . 10 lit. — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " "
Egy hónapra . . . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Velelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

Negy hasasos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többes-
betűk alkut szerinti jutányos áron vételnek fel. Helyez-díj ma-
den külön beiktatást 30 kr.

A kongrua-javaslat.

Debreczen, márcz. 12.

A protestáns közvélemény megmozdult, mindamellett, hogy Tisza Kálmán mindenáron le akarta fujni az állásfoglalást. Megmozdult azzal az erővel, amely még mai apasthikus állapotában is imponál s nyomában megreszketett a föld. Annaira megreszketett, hogy immár T i s z a Kálmán is megijedt es klikkjének saját külön lapjában, az Országos Hírlapban megszólalt egy órákulum, amely hivatva volna az egyedül üdvözítő kormánypártiságnak hallgató mameluk-seregébe visszatérni a református nyáját. Az után az érlyes hang után, a melyet a közös bizottság értekezletén az ág. hitv. evangélikusok hangoztattak, rájuk, mint végképen megtevélyedetett bünösökre feleslegesnek tartaná csak szót is vesztetgetni.

Legelső sorban az „államellenes magatartás“ rugalmas definícióját s még inkább jezuita szellemi alkalmazását veszi az O. H. védőszárnyai alá, ezt mondván:

»Bocsánatot kérünk, a jogegyenlőségnek és szabadságnak az a kultusza, melynek a magyarországi reformátusok mindig hódol-

tak, még kevésbbé törné meg a felekezetekre való külön törvényes klasszifikálását, mint azt a látszólagos egy kalap alá vonást, mit az ellenzéki felfogás oly sérelmesnek talál. Igenis, csak látszólagos, mert a milyen világos, hogy a javaslatnak az az intézkedése, mely az államellenes törekvések megőrlésére vonatkozik, nem érintheti azokat, kikről ily törekvések csakugyan nem tehetők fel, ép oly kétségtelen, hogy a fizetési maximum feltételének megállapításánál a kormány figyelembe vette azt, hogy a ref. lelkészek ezeknek a feltételeknek kivétel nélkül megfelelnek, míg viszont az oláh papok nagy többsége nem bír a javaslat által megkívánt kvalifikációval.

Már bocsánatot kérünk, de ez vajmi sovány vigasztalás, mikor benne van a javaslatban, hogy a fizetés kiegészítést a kormány a legyelmi hatóság felmentő ítélete elvetése is elvonhatja, csupán indíciuumok alapján a maga felelősségére is. Ebben az esetben hiába magyarázza az O. H., hogy

»az autonómiát az állami segélyezés nem érintheti, de a javaslat intézkedései nem is fenyegetik az autonómiát. Nem érinti a segélyezés a lelkész politikai függetlenségét sem.«

Dehogyan nem érinti, dehogyan nem érinti! Nézzünk csak körül az egyházi közéletben ma, mikor még csakugyan nincs a dologba semmi beleszólása a

kormányának s mégis micsoda dolgokat tapasztalunk! Azután nézük végül és legfőképen az O. H. legerősebb érvét, mely így hangzik:

»Egyáltalán különösnek találjuk, hogy a református egyház mért lát oly gyakran veszedelmet autonómiájára a kormány intézkedéseiben. Hiszen a magyar közélet legfelsőbb rétegeiben: kormányban, törvényhozásban, társadalmi tényezők csoportjaiban ott vannak a református kitünőségek, kik bizonyára féltő gonddal órkódnak egyházuk érdekein.«

Erre a saját szavaival felelünk:

»A jövőben — isten tudja, mit hoz a végzet!« ebben a félmondatban benne van az egész czáfolat s beláthatja mindenki, hogy ennek a javaslatnak a legkisebb hibája az, hogy csak 800 frtra akarja felemelni a fizetéseket s azt is tíz év alatt!

Lehetetlen ezt a segély a protestánsoknak elfogadniok!

BELFÖLD.

Egy dilemma a mely nem dilemma.

Az O. H. írja a következőket:
Egy dilemma, amit senki se akar észrevenni. Az evangélikus kongrua ügyében egy küldöttség megy holnap a kormányhoz, szentmártoni Ladó Kálmán vezetésével — mert báró Prónay Dezső az egytetemes

kedvesét némely szerencsétlen annak koporsója felett; kiáltja még egyszer, míg a halalos szenvedés elfogja az ő szemei elől azt, a kiért élni óhajtott; holott az nem hallja többé az ő szavát, az érzékenységtől megfosztatott szép halandó. Ah Lilla! Lilla! felelj meg egyet nekem; azután parancsolj, hogy én is haljak meg; igen, haljak meg, midőn már te érted élnem nem lehet. Midőn már az én reményességemnek minden alkotmánya végképen leomlott; midőn már az én napom, épen a hajnal hasadtával örökös fekete éjszakába borult, mely után több virradás nem lehet: midőn már nekem egyéb részem nem jutott, hanem hogy elrablott gyönyörűségemnek pusztá sirhalman minden vég nélkül keseregjek.

Szíves sóhajtásaim! enyészszetek el örökre, mint a lengő árnyék a zordon fergegteg első elérkezével. Örömkönyvek változatok keserű könnyökké, melyet csak a vigasztalhatlan bánat préselhet ki szemeimből. — Végző buba merült szív tanuld meg elfelejteni azt a boldogságot, melyre ekkorig repesve dobogtál. Te pedig ádott Leányka! tartd meg az én szerencsétlen nevemet magadnál s jusson eszedbe olykor-olykor, hogy egy érzékeny fiatal készebb lett volna téged birni, hogy sem a világot.

De ne! ne epeszd ily kelletlen emlékezéssel, ne epeszd vidámságra teremtett szivecskédet; felejtse el az én nevemet, felejtse el minden indulatimat, azon boldogságnak kebelében, melyben a menyeyi hetek integetnek. Ejts egy par könyvecskét az utolsó levélkémetre: az nekem és az én leghívőbb szeretetemnek elég aldozat foglenni.

— Én pedig megárasztom a könnyeimet

A „DEBRECZEN“ TARCZAJA.

Dalaimból.

I.

Kicsiny ház, fehér ház
Kinn a falu végén,
Te vagy a, te vagy a
Mennyországom nekem.

Kicsiny ház: mennyország,
Angyal a lakója,
Szenvedő szívemnek
Édes gyógyítója.

— Egyetlen csókjától
Lángba csap a vérem . . .
Áldalak fehér ház
Ott a faluvégén.

II

Alig egy araszos
Összegyűrt levélke,
De ha egy országot
Adnának cserébe,
Mégsem adnám érte.

Hogyan is adhatnám,
Hisz ott lobog benne,
Az én kedves rózsám
Lánggal égő lelke
Babonás szerelme.

(Nagy-Kállón)

Szabó Antal.

Csokonainak 100 évvel ezelőtti levele.

Komárom, márc. 12. 1798.

»Lilim! Én téged még most is halálból szeretlek: mégis Lilim! ah szeretett Lilim! ez a levelem utolsó hozzád ez életbe. Most zárom be végképen ezt az édes barátságot, melyed véled szinte 9 hónapig kóstoltam s ezt az örömet, melyért irigyeim lehetek az angyalok. Most látod még egyszer, többé nem, annak a hív kéznek vonásait, mely a tieddel kérkedett, mely a te kezdednek birásával kecsegtette magát.

Ah, édes, de mulandó remény! mulandóbb a hajnalnál, vagy a hajnali harmat cseppnél, melyet az első napsugár száraszt ki a fakadó rózsabimbónak ölelőből. Mely bizonytalanok az embernek minden történeti! miként nem tudja a halandó szív, hogy az ő legkedvesebb öröme lépés a keserűsége hányszor szerencsétlen a legisztabb szeretet!

— Lili többé nem az enyém, Lilinek vége van, vége minden én reményességemnek, az én szívem, az én lelkem, az én életem ismét a holtig, a holtig való magányosságra, az emésztő bura és a titkos nyögésre van kárhoztatva. Én élek s Lilla én reám nézve meghalt, igenis, meghalt örökre, meghalt ő én reám nézve.

Nem Lilla vagy te többé, oh életemnek anyyala! Nem az a Lilla, a kiből én boldogságomat reménylöttem. Mégis még egyszer kedves én előttem ezen a néven szólítani tegedet. Így szólítja régi nevén az ő halva fekvő

felügyelő, az evangélikus egyház világi feje nem vállalta el a küldöttség vezetését mint-hogy — ugymond — ezt egyéni meggyőző-dése nem engedi. Igen jellemző. sőt bizonyos fokig komikus jellemző, hogy van egy ma-gas tisztesség a protestáns egyháznál, melynek lényege éppen abból áll, hogy az egyház és államhatárolás között közvetítő legyen aki be-tölti — de az illetőnek vélelőül éppen ezt a közvetítést tiltja az egyéni meggyőződése.

Persze, ha valaki azt hiszi, hogy az ág. hitv. ev. egyház egyetemes főfelügyelőjének állása nem több egy állami ágensnél akkor a kérdés dilemma másként azonban — nem.

Közegészségügyünk.

— Müller Kálmán elnöki megnyitja az országos közegészségi egyesület közgyűlésén. — Folyt. és vége.

A szükséges előfeltételeknek ilyen hiány miatt nem csodálni való, hogy a mi 1876. XIV. törvényezikünk olyan talajra talált, amely a törvény intézkedéseire semmiképp előkészítve és fogékony nem volt. Feltéve, hogy 1876 óta a közegészségügy rendezéséről szóló törvényt következetesen iparkodtunk volna végrehajtani, vajjon milyen eredménnyel állanának ma szemben? Lehet, hogy közegészség valamelyest javult volna, de hogy azt a törvényt, a benne tagadhatatlanul rejlő, etikailag nem és anyagilag nagy jelentőségű intenczió szerint gyümölcsözőleg lehetett volna végrehajtani, ott, ahol a közegészségügyre elkerülhetetlenül szükséges közértek és közfelfogás hiányzik, az kétséges is alig lehet, annyira lehetetlen. Mert lehetetlen közegészségügyet csinálni olyan népnek, amelyben a törvény intenczióira vele együtt a közegészség ügy rendszeres és fokozatos haladására és fejlődésére az arra elengedhetetlen etnikons hiányzik. A közegészségügy rendezéséről szóló törvény be nem válhatott, de az esetleg revideált törvény sem fog beválni, a míg a népben a közegészségügy iránt szükséges ezt a helyes közérteket felkeltenünk nem sikerül. A milyen meddő maradt magának a törvénynek minden szándéka, épp oly kevésbé

volt képes a mi lakosságunk megérteni az egészségügyi közigazgatás célzait.

Egyik érdemes elődöm ebben az elnöki székben, Korányi tanár, elnök megnyitójában nagyon találóan jegyezte meg, hogy jó közegészségügyet nem lehet úgy létrehozni, mint jó közlekedési utakat, az ilyenben csak eszközök és szakemberek kellenek közegészségügy fejlődése inkább az erkölcsiség fejlődésével hasonlítható össze.

Nyilvánvaló ezek szerint, hogy ha bárki bármilyen ambícióval azzal állana neki, hogy törvénnyel és rendeletekkel, tehát csakis hivatalból az országban jó és eredményes közegészségügyet fog csinálni az körülbelül arra vállalkozni, hogy bemészeli a menny-országot.

El nem éri.

De megbosszulja magát a közegészségi érteknél és közfelfogásnak az a sajnálandó hiánya, a közegészségügy fejlesztésére szükséges költségek dolgában is. Ha az állategészségügynek haladását, mint alulról, a nép legalsó rétegeiből eredő és a legfelsőbb rétegekig felterjedő, az összes rétegekben élénken átterjedt szükséglet mintegy törvényszerű kielégítésének ismerjük fel, akkor viszont nincs mit csodálkoznunk azon, hogy a közegészségügygel meg előbbre nem vagyunk. Az állategészségügy lendületét és javulását, a fejlődésére szükséges költségeket a kormánynak nem kellett rezerőszakolni az országra. Az állategészségügy lendületét vett, haladt és fejlődött mintegy a posteriori azért, mert az országban a népben az állategészségügynek adaa-vevőkör számokban kifejezésre nagy hasznának helyes közfelfogása a priori már rég meg volt. Ebből a közértekből következett az állategészségügy minden követelményének kielégítése; ez a közértek abból a már fentebb említett érdekegyesülből kifolyólag a törvényhozásban a kielégített majdnem követelte és ennél fogva az országnak ezt az egyhangú és impetívus iparkodását csak a helyes mederbe és irányba kellett terelni.

Az állategészségügy ezen ország minden egyes kerületének és ennek majdnem minden lakosának bevérsen felfogott és élénken érzett érdekeit képezi s ennél fogva mincs az a nagy

költség, mely könnyen megérthető számokkal keesegtelő kamatozásánál fogva rendelkezésre ne állana.

Messze kívül, az adás-vevés körén kívül a mi közegészségügyünk rövid lejáratra nagy kamatokkal nem keesegtetet, innen az, hogy abban érdekeiket felismerni nem bírják, az úgy maga pedig egy országos nagy érdek jelentőségére vergődni nem tud.

Ismerjük el és valljuk be nyíltan, hogy a kezdeten vagyunk, majdnem még ott, a hol évekkkel ezelőtt voltunk. A nép csak olyan szegény a milyen volt és a nép saját közegészségének országba, családba és vagyonba vagó fontosságát ma épp oly kevésbé tudja felismerni s felfogni, mint annakelőtte.

Teljesítettük nemcsak a kezdet nehézségeivel hanem a közhángulat közönyével folyton küzködve köteleseinket, kitartással eddig is és bár az eddig elért pozitív eredmény — melyeket — igaz — számokban kifejezni és ellenőrizni nem lehet — a rájuk fordított verőjételes munkához arányban nincsenek, azért mégis elhalványodni, azért erélyünknek elernyedni nem szabad, Beusó meggyőződésünkkel tovább kell apolnunk azt az örökséget, mely Trefort Agostouról s Markuszovszky Lajosról reánk maradt.

Annak a népnek, melynek az egész közegészségügyről való közfelfogását az az egy alapgondot meríti ki, hogy egy halállal elvégre úgy is tartozik mindgyükünk, annak a népnek értelmi emelkedésén, legalább ebben az irányban fáradozni, ha talán nem is nagyon hálásnak igazkzó, de mindenesetre nem vállalkozás. Keresnünk és találnunk kell utat, módot és ez az ut és mód csakis tarsadalmi és nem hivatalos lehet, — hogy a népnek nembánomását közegészségi kérdésekkel szemben, a mindenbe belenyugvás mesés közönyét rendszeres és faradhatatlan munkával megtörjük, hogyha még oly lassan is, de lassan, lassan éberszszük arra az egyetlen helyes köztudatra, hogy az ország közegészségének, tehát az ő egészségének is megvan a maga produktív, a maga anyagilag kamatozó ereje. Jól tudjuk ugyan mindnyájan, hogy a mi munkásságunk rövidesen eredményes nem lesz és bizonyos, hogy mi magunk annak au-

hade fojjanak ki zápor módra az én indulataim mind a két szememben. Visszatérek ismét abba a komor életbe, amelyből az én Rozim halála után csak te vehettél ki. — Mert az én szívem úgy van alkotva, hogy az kettőé sohasem lehet. Te bírtad azt és te kívülled senki meg nem nyerhette volna.

Csudálkozom, hogy a tied úgy megváltott, úgy elpartoltatott attól, akinek már ajánlva látszik.

— Bizonyosan valami vétségemnek kellett lenni ellened s mely irántam tégedet oly oly idegesse tehetett. Mi lehet az? én még csak gyanúsítani sem tudom. Sőt esküszöm az égekre s mindenre, ami szent, esküszöm a szívemre, s a te anyagi orczadra, hogy tudtomra ugyan semmivel sem tettem magamat ily elhagyásodra érdemesse.

De talán nem is bírtam én soha is a te szívedet, — talán csak magam álmodoztam magamat oly boldognak, hogy te engemet szeretsz, te pedig vagy nem szerettel, vagy nem hitted, hogy én tégedet oly teljes szívből szerettelek: mert különben soha sem tetted volna szerencsétlenné egy leghibebb szeretőt. — Ha pedig te is úgy szerettel engemet mint én tégedet: úgy boldogtalan vagy te is és jövődobben is a te keserűséged duplázni fogja az én magános keserűségemet. Ah, Juliska! ha ex úgy van — szánlak tégedet.

— Miért nem adtad ki magadat — akkor egy-két szóc-kával is? Még az én legszomorubb szavaimat s ezzel fogadtad el: nem is banom, nem is tehetek róla.

— Ebből én mit hozzak ki egyebet a legrettenetesebb megvetésnél. Ha ezt nem mondtad volna, vagy irántam való hív szeretetednek legkisebb jelét adtad volna: eddig kette volna vágva a csomó, tul volnék kincs

sem! mindenem. Meg most nem lelt volna késő, még lehetett volna mindent orvosolni és József napra a gróf hintaján láttal volna bemenni udvarotokra. Ket hét alatt minden könnyhullatásaink örömkönyvekre változ ak volna.

De mivel önön magad mondtál le rólam, engemet vétkesnek sohasem vado hatsz; engemet aki irántad még most is oly soha meg nem aluvó indulattal lángolok. — A te szíveden állott, kinek add azt által. Senkinek erőltetést végső erőszakot rajad tenni nem lehetett volna. Az én feljövédelmem s a te etökét szándékod rea bírtak volna kedves szüleidet, hogy annak engedjenek által, akit te szeretsz és aki téged oly igen szeret. Két hét muva egy városbeli profeszorné lettél volna, én pedig legboldogabb teremtes te általad.

Én benned soha egyebet nem néztem, hanem a mit nezhett egy philovophus, a ki a virtusnak barátja és egy érzékeny poeta, a kinek guszta-sa nem épen otromba. A mi a te lelkedén kívül van, azt én masba is feltalálnám. Egy érdemes hivatalu s elegendő fizetése-ü ifju ember mindig biztathatja magát gazdag Menyasszonygyal: de az én lelke-m sokkal nemesebben gondolkozó, mintsem indulatait pénzér árulja. En tégedet csupán magadért kedvelelek.

De mar ennek mind vége van, s pedig én miattam van-e? kérdöd meg magadat. — Én banom de mit tehetek róla. — Erőve senki szívvel nem banhatok, fejet kapok hát a kényszerítő szükségnek s minthogy te nem szeretsz, nem is örökedhetem szép személyed emlékezeted viszem el magammal. Üres lesz az én szobám te töled — d. szívémben mindenkör jelen leszel. Elmegyek Keszthejyre, te

pedig Almasra s két egymásért teremtett szív oly messze fog egymástól esni mind örökké.

Légy boldogabb mint én és töltsd nagyobb meglelégedéssel ifju napjaidat, légy boldogabb, mint én, óh édes reményem és a banat soha ne üljön a te szép orczádon, melyek engemet állandó bánatra kényszeritenek, légy oly boldog, hogy én soha eszedbe ne jussak, egy szerencsétlenség emlékezte ne zavarja meg a te nyugodalmadat.

Én holnap indulok, elhagyom ezt a Komáromot végképen, a melytől te is majd meg fogsz válni: és mi, Kedvesem, nem együtt fogunk menni.

Még holnap reggel elbuesuzom Kedves szüleidtől, a kiket szivessegekér: mindenkor tiszteltem, a kiket oh, mily forróan szerettem azért is, hogy Lillát neveltek az én számomra. Akkor meglátjuk meg egymást az ez élethe s óh Lillim! — többször sohaem! örökös hárfal lesz felvonva közöttem és közötted, — végképen elválnok egymástól, te az öröme én pedig a holtig tartó szomorúságra. Eddig volt, hogy szerettelek, mar most csak tisztel-nem szabad téged. A szerető név barátta változott, de oly barátta, a ki csak a B a l a t o n p a r t j a i v a l s ó h a j o z h a t t e utánad.

Elj vigan: a legtisztább boldogságnak karjain, egy örömed csak azért muljon el, hogy a másiknak helyet adjon, állandó nyugodalom és békeség legyen vidám homlokod felett s szeressen oly forrón az ég, a mint én mindenkor szerettelek.

Isten hozza! Csokollak — még egyszer — a legutólszor csokollak.

— Ah elveszett kedves Lillám — Isten hozza!

Profeszor

Csokonai.

nak eredményében a megelégedés gyönyörét élvezni már nem fogjuk, mert sorsunk az nekünk, hogy olyanért küzd az ember, a melyt soha sem ér el és hogy azt, amit nehéz csaták után kivívott, mások élvezik.

De elvegre is ugyanazon az etikai alapon a melyre helyezkedtünk midőn az országos közegészségi egyesület megalapításával önként vállaltuk magunkra e területnek társadalmi művelését, ugyanazon az alapon leljük meg a kellő vigaszt is abban, hogy az idősebb nemzedék feladata, hogy a fiatalabb nemzedéket maga fölé emelje.

A hogy általánosságban az nem lehet-egyes, ugy a közegészségügyterén sem bízhatunk közművelődésünk menetét a veletlenül és a haldadás módja nem függhet ezen e területen a történetességől. Mint minden más téren ugy itt is két egymást szorosán feltételező tényezőnek együttes találkozásától és szerencsés kölcsönhatásától függ az, tudnillik a haladást involváló eszméknek korszerűeknek kell lenni és kell, hogy legyen a ki azokat a közérzületbe bejuttatja és így érvényre jutassa. A legnagyobb eszme is közönybe fullad, ha korán és oly nemzedék elé jó, a mely azt megerteni tompa és a legkorszerűbb eszme is elsorvad, ha apostolai nem akadnak.

Higyük meg uraim, hogy ugy, a mint minden vallásnak csak egy alapjára van szüksége, és csak arra, hogy az az egy alapjára kerülte hatalmába a lelkeket, csak az az egy példaul, hogy Hitben az Údvözülés, ugy nekünk is csak egy alapjára van szükségünk, a mely a népnek közmeggyőződését és közérzékét hatalmába ejtse. Ha évek sorá után sikerült csak azt elémünk, hogy ebben az országban vérbeli meggyőződésé vált az alap gondolat, hogy tisztaságban az egészség, akkor ennek az egyesületnek volt létjoga, mert volt hivatása, a melyet betöltött.

Hogy ezt betöltsük, folytassuk a munkát hadd ebredjen és terjedjen az erre szükséges ethikon pneuma.

A képviselőház tegnapi ülése.

— Budapesti levél. —

márcz. 11.

Az 1848-iki alkotások megünnepléséről szóló törvényjavaslat volt ma a napirenden. 52 honatya volt jelen, a mikor Zsigárdy Gyula a szabadság legújabb csillaga az előadói székéből elfogadásra ajánlotta a javaslatot. Beszéde méltó volt az ügyhöz, az érzelem hiányát bántó alpthosszal pótolta. Bombasztjai meg a jobboldalon sem keltettek hatást, a baloldalon csak akkor mikor arról beszélt, hogy a nemzet sainei ősi jogaikra visszahelyeztetek.

— Lattuk Zagrásban! — kiáltotta most közbe egy malicziózus hang a nemzeti pártból.

Az előadó beszéd azzal végződött, hogy a felirati tervezetbe több értelemzavaró sajtóhiba csuszott be!

Kossuth Eereenz a megünneplés első indítványozója, széles alapon fejtette ki, hogy mennyire tértek el az ő intenciói a javaslatról. Különben, mondta, a kormány nem járható el másként, mert mesoda ironia lett volna az, ha a márcziusi eszméket ez a kormány ünnepli!

Beszéde így hangzik: Kossuth Ferencz: (Halljuk! Halljuk!) A múlt év kezdetén egy javaslattal járultam a Ház elé, melylyel kértem, hogy a korszakalkotó 1848-iki események felszázados évfordulója alkalmából tétessék nemzeti ünnepé márczius 15-ike. (Eljenzés.)

Ez indítványom megtételénél két czél vezérelt.

Az egyik az volt, hogy legyen a magyar államnak egy instituált ünnepe, mely a magyar állam eszméjét erősen kidomborítsa az egész országban és a melyben bizonyos meghatározott formák szerint részt vevén a kormány és közegé az egyház, a haderő, részt venne faj- és nyelvkülönség nélkül az egész nemzet is.

Ily instituált ünnepnek nagy horderejlenne és nem lenne az országnak oly része, mely kivonhatná magát a tőle, ha törvényileg ki lenne mondva a munkaszünet és instituáltatnék az, hogy ez ünnepnapon istentisztelet legyen az ország minden egyházában, mindennütt, hol katonaság van, ünnepies szemlélet tartson a parancsnok, mint ezt Olaszthonban teszik minden évben a statum ünnepe; legyenek népnünnepek, ingyenes mulatságok és gyakoroltassék a jótékony és a legszegényebb osztály zalogtárgyai visszaadásával. Ily módon belevonnánk az ünnepélybe az ország minden népet faj- és nyelvkülönség nélkül és mindenütt kidomborodnék a magyar állam eszme, mely nem lehet, hogy ne legyen szent minden egyes képviselő kebelében. (Eljenzés.)

Indítványom megtételénél egy másik czél is vezetett, az, hogy tétessék nemzeti ünnepé márczius 15-ike, mely a magyar nemzet újra születésének napja volt s a melyet ép azért ünnepel évtizedek óta az egész magyar nemzet.

Az 1848-iki vívmányok hosszú küzdelmekbe kerültek és nem egy napnak voltak az eredményei, de az egész korszakban mégis márczius 15-ike az a nap, a mely leginkább magába foglalja az 1858-iki vívmányok alapfogalmát.

E napon termett meg az új magyar nemzet, mely a nép és kiváltságos osztály összeforrásából született, e napon szentesítette a nép akarata a kiváltságos osztály országgyűlésének akarata; e nap lett egyé az egész nemzet, e nap lett azzá, a mi kell hogy maradjon ezennél, míg el nemzet e hazán, e nap omlottak össze a közakarát rohoma előtt a falak, melyek a nemzetet osztályokra darabolták, és e nap állt a néhány ezernyi nemességből álló rend helyébe a milliókból álló élet-erős magyar nemzet.

Márczius 15-ike képviseli egyedül azt az elvet, mely az 1848-iki vívmányokkal diadal-maskodott. Ez elv minden alkotmányos ország alapelve a népakarat. Az alkotmány fogalmak szerint a királyi szentesítés királyi jog ugyan, de alkotmányos királyi kötelesség is; mert alkotmányos királynak a nemzet akarata szentesíteni kell.

Márczius 15-én adta a magyar nép fölebredésének: nagyszerű jelét. ekkor pezsgett föl vére, ekkor érezte erejét, melyet nem rombolásra, hanem alkotásra használt föl. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Márczius 15-ike nemcsak a lélekemelő pesti mozgalmat jelzi. Márcziusban fogadták el a karok és rendek Kossuth Lajos fölrirati javaslatát, melyben a szabadság, egyenlőség, népképviseletre fektetett alkotmányosság és állami függetlenség elvei le voltak fektetve, márc. 15-én fogadták el a fölrirati javaslatot a főrendek, márc. 15-én indult Bécsbe a királyhoz az országgyűlés küldöttsége, a királyi jóváhagyást kieszakozandó és márc. 15-én nyomtá rá a népakarat, a karok és rendek akarata a nemzetnek pecsétjét.

Nincs oly nap az egész dicő korszak alatt, mely annyira kidomborítaná, mint márc. 15-ike azt, hogy az egész nemzet egybeforrva akart szabadságot, egyenlőséget, testvériséget a jogokban és kötelességekben.

Igaz, hogy a nemzet akarata csak akkor lesz törvény, ha a király szentesíti; de e szentesítés csak egy formalitás, melyet az alkotmányosság eszméje méhében hord, a nemzet akarata pedig nem formalitás, hanem örök időkre számottevő lenyeges tény. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Atérezte ez igazságot a közszellem, midőn évtizedek óta kiválasztá márc. 15-ikét, mint a magyar nemzet ünnepét.

Atérez most is, hogy szemben a miniszter-nök udvarló javaslatával, fentartja saját fel-fogását és nem a szentesítés formalitásának, hanem a nemzet egybeolvadásának napját kérésül ünnepleni.

Engedelmisséget kérészszakolhat a kormány azoktól, kik tőle függhenek, de érzést, lelkesedést, meggyőződést kérészszakolni nem képes. (Mozgas.)

Évtizedek óta ünnepli az ország márc.

15-ikét, ünnepleni fogja most is, a miniszterelnök javaslatával szemben. A királyi szentesítés napjára nem is emlékezett senki, magának Bánffyok is keresgélnek a történelem lapjain, hogy kiderítse e napot.

Ne értsen minket senki félre, nem vagyunk mi hálátlanok a királyi szentesítésért. Tudjuk, hogy az alkotmányos legfőbb kötelesség teljesítése annál nagyobb erény volt, hogy idegen erővel is rendelkezett a korona, melyre tamaskodva a szentesítet megtáradhatta volna. Elérzekenyülve gondolunk vissza a nagy napokra és hazafias hódolatunk teljességével adózunk annak az uralkodónak emléke iránt, ki koronáját veszte azért, mert a nemzet akaratainak eleget tett.

Helyesnek véljük, hogy a nemzet a rövid ideig érvényben maradt szentesítés ténye előtt meghajoljon és köszönetét fejezze ki a legnagyobb ünnepieséggel e tényért.

De a nemzet csak azt ünneplheti, amit érez, azt a nemzeti akaratot, mely egybeforrt márc. 15-én és a mely hiven megőrizve a honfikelekben jó és balsors között, utat tört magának, túlélte a szenvedések korszakát és alhatatos kitartásával végre diadal-maskodott.

Egyébiránt nem csodálkozunk azon, hogy a nemzeti érzület megható és egyöntetű megnyilatkozásának ellenszegül ez esetben is a kormányelnök.

Valóban csaknem ironia lenne hivatalosan megünnepleni a népakarat diadalát, a szabadság és függetlenség eszméjének diadalát ebben a korszakban, midőn minden a szabadság és függetlenség halvány láróját viseli.

Kiterjesztetett a népre a választói jog — és most a nép adozik jog nélkül, az erőszak és vesztegetés diadal-maskodik a lelkiismeret és meggyőződés felett. — A szabadság védbástyái meg vanuak támadva, a sajtószabadság, a gyűlekezeti jog, az egyeni szabadság, mind csorbát szenvedtek. Még a 67-es alap védbástyái is ledőltek, a XXII. t.-cz. biztosítékait megsemmisítette a kormány.

Ily korszakban hogy is helyeselné a kormányelnök azt, hogy a szabadság, a jog, a meggyőződés, a függetlenség, az egyenlőség, a testvériség diadal napját ünnepelje a nemzet.

De azért ünnepleni fogja, míg itt mi tanácskozunk a nemzet már határozott. A mennyiben a törvényjavaslat az 1848-iki alkotások megünneplésére czéloz, pártunk elfogadja, de más módosításokkal együtt azt fogja javasolni a részleteknél, hogy márczius 15-ike tétessék nemzeti ünnepé. (Perezekgi tartó éljenzés.)

P o l c z n e r Jenő hatásosan mutatott rá arra, hogy monnyire illoyális a szentesítést ünnepleni, mikor köztudomssu- hogy V. Ferdinánd éppen a szentesítés miatt volt kénytelen trónját otthagyni.

A 48-as reminszczenziák annyira elringatták a k a t o s Miklóst az ellenzék jegyzőjét, hogy a következő szónokot így szólította fel:

»Apponyi György gróf.

Az általános derűtség, amit ez a tévedés keltett, csakhamar elmúlt, mikor Apponyi Albert gróf beszédének rendkívül komor alaptonusát megütötte. Az 50 éves évfordulójának a nemzetnek sem hangulata, sem helyzete nem felel meg. Ünnepljük a jogegyenlőséget, mikor kétféle törvényvel mérnek? Ünnepljük a sajtószabadságot, mikor az esküdtzék bíraskodási intézmény-sen megcsontítottuk és a 48-ik törvénybe belemagyarázták a cenzurat? Ünnepljük az alkotmányos jogok kiterjesztését, mikor a hatalom legvakmerőbb elnyomásával találkozunk? Csak egy méltó módjvan ez ünneplésnek: a magabasszállás és a vezeklés!

Apponyi beszédének ez a része a maga netszó rövidségében és nemes egyszerűségében mesterműve volt a szónoki művészetnek. A miniszterek összeránczolt szemöldökkel meredtek maguk felé. A jobboldalra a megdöbbenés némasága borult, Csak akkor kezdtek el éledni a kormánypárton, mikor Apponyi kijelentette, hogy a javaslatot elfogadja. Itt Apponyi abból indult ki, a mit nem vonhat kétségbe senki, t. i. hogy a szentesítés lény-

ges alkatrésze a törvényhozásnak. Ő nem lát ellentétet március 15-ikének és április 11-ikének megünneplése között, amazi unneplje a társadalom, ezt a király és a nemzet együtt, Végre a feliratra tért át.

Különösen érdekes volt, ahogyan a feliratjavaslataknak azt a tételét kommentálta, hogy a király a szentesített törvényeket fejedelmi megnyugvással bocsátotta ujokra. Ez, ugymond, kibívása a történelmi igazságnak és ez a kihívás csökkenti az értéket annak az örökbecsű dezavualásnak, amiben az 1848-iki alkotásoknak a fejedelem és a nemzet általi együttes ünneplése folytán azok az armányok részeseinek, akik az 1848-iki szentesítésre következtek... A tetszetős magyarázatra később Polónyi adta meg a kellő választ.

Végre ellenindítványt adott be abban az értelemben, hogy a felirat megszerkesztésére küldjön a Ház egy 15 tagu bizottságot.

Eötvös Karoly hosszasan fejtegette ki, mennyire kiegészítésre szorul a törvényjavaslat. Az ünnep kettéválasztása rossz volna, április 11-e lenne a statisztikai, hivatalos ünnep, március 15-e a nemzeti. Legyen ünnep, de legyen március 15-ikén, minden időkre!

Még be sem fejezte szavait, amikor Bánffy Dezső báró miniszterelnök szólan kezdt. Ő Kossuth indítványának tett eleget: nem akar vitatkozni a fölött, hogy melyik a méltó nap e két közl az ünneplésre: de ajánlja a törvényjavaslatot elfogadásra.

Attért azután a feliratra.
— En a feliratot a hibák azon sorozatával tele lenni nem látom — mondotta az ellenzék harsogó kacagása között.
— Azt elhisszük! — kiáltottak vissza neki.

Bevégezte beszédét azzal, hogy nincs kifogása ugyan az ad hoc bizottság ellen, de azért mégis az igazságügyi bizottsághoz kívánja a felirat-tervezetet visszaküldeni, újra szövegezés végett.

— Ezt a logikát bajos megérteni! — szólott egy hang a szélsőbaloldalon.
Azután Asbóth János a néppárt nevében elfogadta a javaslatot, mert ők a király és a nemzet közti összhang mellett foglalnak állást, de egyben súlyos kritikát mondott a kormányzat mostani rendszeréről. Beszéde után Szilágyi elnök az ülést 5 percre fölfüggesztette.

A szünet után P o l ó n y i Géza erőteljes, lendületes beszéde következett. Ő elfogadja a javaslatot, de csak úgy, ha a nemzeti közérzületnek megfelelőleg, március 15-iket iktatjuk törvénybe ünneppnek. Apponyinak a pezavoura vonatkozólag azt feleli, hogy ez elismerése volna annak, hogy szükség van egy második megerősítésre. A szentesítés megünneplésének csak úgy volna értelme, ha a 48-as törvények a korona kezdeményezésének volnának köszönhetőek, de mi a nemzeti akaratot ünnepljük is, a mely a korona akarata ellenére is.

Itt felbeszakította a szónokokat az elnök.
— Az alkotmányos tényezőkről így emlékezni meg nem ebbe a parlamentbe való!
— Hat hova? Az utcán nem beszélhetünk! Hiszen igazságot beszél! — kiáltottak a szélsőbaloldalon.

Polónyi folytatta és nemsókára be is fejezte beszédét. Nem fogadhatja el a feliratot, a melynek nincs egy kegyelet-szava az első magyar miniszterium és Kossuth Lajos iránt akkor, a mikor 1848-at ünnepljük!

A nagyhatású beszéd után még Barabás Béla szólott. Különösen leköttette a Ház figyelmét, a mikor a Zsigárdi fele fölirat történetét előadta. A fölirat kinyomtatását megtagadták, és egyszeri fölolvással csempeszték keresztül az igazságügyi bizottságban... Barabás ezután nagy hevvel, hazafias melegséggel foglalt alást az igazi nemzeti ünnepmárcius 15-ike mellett. Az elnök figyelmességét kezdett emlegetni...
A lelkes beszédet hatalmasan megéljeneztek. A vita folytatása holnapra maradt.

Március 15-ike.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, márcz. 12.

A nemzeti szabadság nagy napjának, március 15-ikének félszázados évfordulóját a főváros polgársága és az egyetemi ifjuság a következő módon ünnepli meg.

Délelőtt 11 órakor. Ünnepléses nagygyűlés a Nemzeti Lovardában. A gyűlés elnöke gr. Károlyi István. Szónokai Beöthy Akos György Elek és az egyetemi ifjuság részéről Szemennyei Kornél.

Az összes budapesti dalárdák hazafias éneke nyitja meg és zárja be az ünnepléses gyűlést.

Délután 2 órakor. Gyülekezés zászlók alatt a Dunaparton, a Vámbáz és Esküter közötti részen.

3 órakor. A Múzeum előtti ünneplés az 1848. nagy eseményeknek emlékére. Beszédet tartanak: Holló Lajos orsz. képviselő, Fényfy Kálmán és az ifjuság részéről: Wolfner Pál;

fél 4 órakor. Ünnepléses menet a Múzeum-körút, Károly-körút és Fürdő-utcán keresztül fel a Várba.

fél 5 órakor: A honvédszobor előtt ünneplés a Várban. Beszédet tartanak: Meszleny Lajos, Lavatos Miklós, orsz. képviselő, dr. Tetéleni Ármin és Gramling Kornél joghallgató. Klein Pál a rendező bizottság nevében koszorút helyez a szoborra.

5 órakor: Ünnepléses menet a várból a Lánchídon és Dunaparton keresztül a Petőfi-szoborhoz;

fél 9 órakor A Petőfi-ünneplés Beszédet mondának: dr. Molnár Jenő, dr. Vig Viktor és Komlóssy Imre joghallgató. Mezey Peter a rendező-bizottság nevében koszorút helyez a szoborra.

Este 8 órakor a Vigadóban nagy szabadság-lakoma. Közéletünk kiváló tagjainak és a társadalom összes tényezőinek bevonásával. Együttesen rendezve az Otthon, a fővárosi polgárság és az egyetemi ifjuság által.

A lakomán 2500-an vehetnek részt. Jegyek előre valthatók: Az Otthonban, Egerváry vigadói éttermében, az egyesületek, körök és kaszinók heliségeiben.

A szabadság ünnepe és a helyi lapok.
A mai postával a következő sorokat vettük;

Tek Szerkesztő ur!

Nem tudtam, kinek panaszoljam el azt mit itt lerok de hosszabb gondolkodás után önt szemeltem ki gondolva, hogy meg fog engedni a soraimmal való háborgatásért.

Ugyanis már többször gondolkoztam azon, hogy a debreczeni város elöljárósága, kinek leginkább kötelessége volna a március 15-öt megünnepleni és az egész várossal fényesen megünnepltetni, vajon miért nem tett még ez ideig egy lépést sem az iránt? Más városokról haljuk, mint igyekeznek egymást fölülmulni díszítések és kivilágításban sőt és a nemes és nemzeti Debreczen városa még csak a fület sem mozgatja. S ami még annál is rosszabb, az újságok! a mi hírneves függő tle nyságjaink melyeknek buzdítaniok kellene a várost, hallgatnak mintha nem is tartozna rájuk. Nem tudom rendben van-e ez így vagy sem.

Ezért kérem Tek. Szerkesztő ur, ha gondolja, hogy van helye e felszólalásomnak úgy kérem legyen szives, ha lehet valamit tenni ez ügyben.

Kérésemet ismételve vagyok Kiváló tisztelettel

Gasparone.

Március 15-ike és a tanács.
A tanács tegnap délelőtt tartott ülésében elhatározta; hogy a Kollegium tanári karának március hó 15-ikén reggel fél 9-kor, az oratoriumban tartandó emlék ünneplésén,

Simonffy Imre kir. tan. polgármester vezetése alatt teljes számmal vesz részt. A presbiteriumnak a u a g y t e m p l o m b a n 10 órakor tartandó háladáó isteni tiszteltén szintén teljes számmal vesz részt. Képviseleti magát a március idusának emlékére rendezett minden helyb. hazafias ünneplésen a a díszelőadás. A főisk. ifjuság megkeresésére szivesen átengedi az ünneplés céljaira a városház előtti tért, kedvezőtlen idő esetére a városháza nagytermét. — Ut aliquid facisse videatur.

Az ünnepléses istentiszteletek.

A debreczeni ref. egyház f. hó 6-án tartott közgyűlésében tárgyalás alá véve a tiszántuli ref. egyh. ker. püspökének mélt. K i s s Áron urnak és a debr. egyházm. esperesének az 1848 évi márcz. 15 napja, 50 éves évfordulójának az egyházakban és iskolákban megünneplésére felhívó körleveleit: elhatározta, hogy f. hó márcz. 15-én délelőtt 10 órakor a nagytemplomban ünnepléses isteni tiszteltet tart; egyúttal intézkedett arról is, hogy az elemi iskolák méltólag tarták meg e napi ünnepléseket, s végül hogy az egyház összes épüetei nemzeti színű lobogókkal díszíttessenek fel.

Az 1848. március 15. ötvenéves évfordulójának alkalmából, az ev. ref. egyház nagytemplomában folyó évi március hó 15-ikén, délelőtt 10 órakor tartandó emlékünneplés isteni tisztelteti sorrendje:

I. Gyülekezeti megnyitó ének. 37. Dicséret első verse:

»Jövel Szent Lélek Ur Isten!
Töltsd be sziveinket épen
Mennyei szent ajándékkal:
Szívbeli szent buzgósággal,
Melynek szentséges ereje,
Nyelveket egyező hitre,
Egybegyűjte sok népeket,
Kik mondván, így énekeljenek:
Alleluja, alleluja!!

II. Gyülekezeti ének. CXXXVIII. zsoltár 1-ső vers:

»Dicsér téged teljes szívem,
En Istennem! hirdetem neved.
Dicsérek Istenek felett
En téged; mert azt érdemled!
És a te szent Egyházadban
Imádkozván, neved tiszteltem.
Áldásodra én kész vagyok,
Halál adok néked, Istenem!»

III. Karének. »Hazádnak rendületlenül.«

IV. Háladáó ima. Tartja: K. T ó t h Kálmán, lelkész.

V. Karének. »Isten áld meg a magyart.«

VI. Gyülekezeti ének. A 179. Dicséret 10-ik verse:

»Dicséret, dicsőség, tisztesség és báladaás!
A szentek Urának legyen örök magasztalás,
Kiben soha nincs megváltozás,
Vagy igérettől elhanyaglás.
Tőle fejünkre szálljon áldás!»

A z á g h i t v. e v. t e m p l o m b a n Kedden, március 15-én d. e. 10 órakor háladáó istentiszteletet Materay Lajos főesperes. Délelőtt 11 órakor az elemi iskola ünneplése a templomban.

Március 15-ike a Svetits-intézetben.

A Svetits-intézet f. évi március hó 15-ikén d. e. 11. órakor, az intézet dísztermében hazafias ünneplést rendez, melynek programja a következő. 1. Szózat éneklő a növendékek kara. 2. Alkalmi beszéd. tartja F á b i á n Juliska. 3. A hazza. Póza Lajostól. szavalja B o d n á r Malvin. 4. Chován „Magyar táncz”, zongorán előadják: V e c s e y Piroška és D ö m ö k Irén. 5. Bartaluz, „Ezer esztendeje” éneklő a növendékek, 6. A magyar zászló. szavalja: S z u h á n Bella. 7. Brücke „Csárdás” zongorán előadják. R a n k a y Ilona és M ó z e s Olga. 8. Nemzeti dal, Petőfitől szavalja: S c h w a r e s Anna. 9. Rákóczy induló, éneklő a növendékek, 10. Március 15. Jakab Ó.-tól. Szavalja K e l e m e n Mariška. 11. A magyar nyelv.

Pósfőltől. Szavalja: P é t e r f f y Margit. 12. Magyar Népdalok cimbalmon előadja: F a u l h i b e r Margit. 13. Haladj, haladj én nemzetem, szavalja: G ö r ö g h Berta. 14. Király-hymusz, Torday G.-tól, éneklék a növendékek.

Az ág. hitv. ev. elemiskolában.

Az ág. hitv. ev. elemiskola a szabadság harc 50. évfordulójának emlékére márcz 15-én délelőtt 11 órakor az ev templomban ünnepélyt tart a következő sorrenddel.

- 1. Hymusz. Kéthangra éneklék az ifjuság.
2. Márczius 15-e. Beszéd Polster Adolf tanítótól.
3. Talpra magyar Kéthangra éneklék az ifjuság.
4. Ismét magyar lett a magyar. Pétőfőtől szavalja Materny Mihályka.
5. Honfida I. Kéthangra éneklék az ifjuság.
6. Előre. Tóth K.-tól szavalja Birki Erzsébet.
7. A szabadságharcz. Történeti visszapillantás Keller Sándor tanítótól.
8. Szózat. Kéthangra éneklék az ifjuság.

Ezen ünnepélyre a t. cz. szülők, tanúgy barátai és érdeklő közönség tisztelettel meghívotnak.

A nádudvariak ünnepe.

H. Nádudvar hazafias közönsége is nagy lelkesedéssel készül megünnepelni a szabadság nagy napját. Az erre vonatkozó Felhívás szövege a következő:

Nádudvar város hazafias közönségéhez. Márczius 15-én az egész magyar nemzet ünnepel!

Ünnepel az 1848 márczius 15-ének 50-ik évfordulóját. Örökké nevezetes időpont ez nemzetünk történetében.

Mi is örömmel ragadjuk meg az alkalmat szívünk egész melegével készülünk e napra Jertek kedves Polgártársak, ünnepeljük e napot együtt mindnyájan.

Éljen a haza!

Az ünnepély programja;

- 1. Isteni tisztelet az ev. ref. templomban Veres Géza ev. ref. lelkész által d. e. 9 órakor.
II. Délután 2 órakor ünnepély kezdete a városi háza udvarán.
1. Megnyitó beszéd a rendező bizottság előke Papp Sándor által.
2. Hymuszok Éneklék a dalárda.
3. Márczius 15-ike méltatása Boldizsár Zsigmond által.
4. Talpra magyar szavalja: Némethy János.
5. Papp Elek országgyűlési képviselő beszéde.
6. 1848 Márcz 15. szavalja: Kiss Lajos.
7. Szózat. Éneklék a dalárda.
8. Kivonulás a róm. kath. temetőbe Lukács Dénes honvéd ezredes sírjának megkoszorúzása.
9. Osváth Lajos honv. főhadnagy sírjának megkoszorúzása.

A rendező bizottság.

Ujdonságok.

Rendkívüli tanácsülés. Ma d. e. városi tanács rendkívüli ülést tart, melynek tárgyai folyóügyek lesznek.

Hangverseny matiné. A debreczeni zenekar zongora- és hegedűtársak aiso és középosztályú növendékei háadásának bemutatója végett helyiségében f. 1898. évi márcz hó 13-án, vasárnap Hangverseny-Matinét rendez. Műsor: 1. Jensen A. 45. mű. Lakadalmi induló I. zongorán 4 kézzel Előadja: Márkus Irén (z. tanf. IV. o. növ.), Raics Erzsike (z. V. o. növ.), Szántó Jolan (z. IV. o. növ.) és Törövi Vilma (z. IV. o. növ.) — Tanárak: Hites Lajos. 2. Behr F. 249. mű. 6. sz. Szitakötő. Zongorán előadja: Maier

Palma (z. I. o. növ.) — Tanára: Pavelkó Jolan. 3. Mazas, hegedű kettős. Előadja: Veszprémy Andor (heg. I. o. növ.) és Lukács Elek (heg. II. o. növ.) — Tanárak: Friedman József. 4. Grieg E. 46. mű. Peer Gynt Suite. 4. sz. Előadja: Konrad Irén (z. II. o. növ.) és Lakatos Gizella (z. II. o. növ.) — Tanárak: Pavelkó Jolan. 6. Székely I. 13 magyar ábránd. Zongorán előadja: Szántó Jolan (z. IV. o. növ.) — Tanára: Hites Lajos. 6. Dunela K. 118. mű. Air varié. Hegedűn előadja: Kovács János (heg. IV. o. növ.) — Tanára: Friedman József. Zongorán kíséri Márkus Irén (z. IV. o. növ.) — Tanára: Hites Lajos. 7. Rubinstein. 103. mű. 7. sz. Toréador et Andalouse. Zongorán 8 kézzel alkalmazta: Brissler. Előadja: Hirschfeld Erzsike (z. III. o. növ.), Szatmári Erzsike (z. III. o. növ.), Fried Gizella (z. II. o. növ.) és Pentek Gizella (z. IV. o. növ.) 7. Meber K. M. Polacca brillant. Zongorán előadja: Márkus Irén (z. IV. o. növ.) — Tanára: Hites Lajos. 9. Grieg E. 35. mű. Norvég táncok. 2. sz. Előadja: Pócs Margit (z. III. o. növ.) és Pap Lenart (z. IV. o. növ.) — Tanárak: Hites Lajos. 10. Rieding O. 6. mű. 2. hegedű-vegegedű előadja: Nagy Janka (heg. V. o. növ.) — Tanára: Friedman József. Zongorán kíséri: Szántó Jolan (z. IV. o. növ.) — Tanára: Hites Lajos. 11. Smith S. 31. mű. Orosz dal. Zongorán 4 kézzel. Előadja: Abraham Alice (z. III. o. növ.), Hegedűs Margit (z. III. o. növ.), Jablonczay Lenke (z. III. o. növ.) és Pongrácz Piroška (z. III. o. növ.) — Tanárak: Hites Lajos. — A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtók zárva tartanak. A 7. szám után 5 percznyi szünet. Az első 3 sor szék a közreműködők szülei részére van fenntartva. Kezdete d. e. 11 órakor pontban.

Presbiteri közgyűlés. Az ev. ref. egyház presbiteriuma f. hó 13-án délelőtt 10 órakor az illetékegyenérték ügyében a szokott helyen közgyűlést tart.

Honvédegyesület felhívása. A helybeli honvéd egyesületől a következő felhívást vettük: Mélyen tisztelt hazafias közönség! Elértük ötvenedik évét a megtámadott magyar szabadság- és alkotmányért vívott, 1848-49 évben lefolyt önvédelmi harcunk, a küzdő bajnokok nagyobb része már a földben nyugoszik, csak néhányan vngyunk még — előregedve — életben, mint azon hazánkra nézve nevezetes és dicsős korszaknak élő tanu. Helybeli honvéd-egyletünket, mely csak humanus cselokra és a bajtársak közötti kapcsolattartására alakult szeretnénk még addig fenntartani, míg nemsokára mindnyájan elfogyunk, de tagsági díj fizetésével — legnagyobb részét elszegényedett — társaink megterhelését alapszabályunk meg nem engedvén, kénytelenek vagyunk szerény összegre menő évi költségeinket — mely f ő i e g 13 ö l t ö z k ö d ö r e g h o n v é d e i n k e g y e n r u h a z a t á n a k f e n t a r t á s a r a s z ü k s é g e s — társadalmi uton jótékony adományokból beszerezni. Tisztelettel felkérjük ennél fogva mindazon honfiakat, kik az 1848-49-ik évi szabadságharczok iránt kegyeletes érzéssel visel etnek; méltóztassanak egyletünket némi segélyben részesíteni és nekünk szant becses adományait a „Közgazdasági Bank“ pénztárához (Rózsa-tér, Tiszaház.) eljuttatni, hol annak átveteléről mindenkinék elismervény adatik és az adomány nyilvánosan is általunk nyugtáztatni fog. Egyletünk f e n t a r t h a t á s a n a k ü g y é t a m e l y e n t i s t e l t h a z a f i a s k ö z ö n s é g s z i v e s j ö n d u l t a b a a j á n l j u k. Kelt Debreczenben, 1898. é. márc us hóban. A debreceni 48-49. honvedek egylete nevében Hegedűs Pál elők.

Árvaügyi bizottsági gyűlés. Az ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága ma délután 3 órakor a szokott helyen közgyűlést tart.

Az öngyilkos szakaszvezető temetése. Tegnap d. u. 3 órakor adták meg a tisztesseget az öngyilkossá lett N. Tarnóczy István mentelmi szakaszvezetőnek a közös hadsereg kórházának udvarán. A sötétvöröszínű érzéköporsót a boldogult bajtársai álltak körül teljes díszbe öltözötten, míg tavolabb a 39-ik gy. ezred zenekarához tartozó

vitézek állottak fuvó hangszerikkel. A temetést Mitrovics Gyula le kész teljesítette könynyekig megható szép imát mondva a tragikus végü ifju koporsója felett melyben társait hazaszerezetre a király és feljebbvalóik tiszteletere a rendeletek iránti szigorú engedelmessegre intette. Az ima elvégzése után a tisztikar és hozzátartozói koszorújával díszített koporsót felemeltek b a n a t o s arcu bajtársai s kivitték a kórház előtt álló gyász-kocsira. Ekkor megzendült a zenészek hangszeres a gyászinduló hangja mellett megindult a halottas kocsi a vasuti állomáshoz. Fivére kísérté el végső uján, mert szülei betegek a nagy izgatottságtól. Még néhány percz és a megholdogult, ki életben oly pontos, rendszerető ifju volt, megérkezett az állomáshoz, melynek egyik kocsijában elhelyezék koporsóját, hogy vissza vigyék oda, hol bölcsője ringott... a szabadszállási temető beken nyugtató hantjai közé.

A négyesület választmányi gyűlése. A debreczeni jótékony négyesület 1898 márczius hó 13-án d. u. 3 órahaz az árvaház üléstermében választmányi gyűlést tart, Tárgyai: 1. Elszámolás az estélyekről. 2. Segélyezések. 3. Folyó ügyek.

Hangverseny. A cs. és kir. 39-ki gyalog ezred zenekara 1898 márcz. 13-án a Margit fürdő dísztermében hangversenyt tart Műsora. 1. Könyny huszarság Nyitány Suppetól. 2. Keringő Bányamester operettből Zehertól. 3. Magyar ábránd Bachtól. 4. Amor-tréfa Polka France Sn-identól. Szünet 5. Visszaemlékezések Cziganbaró operettre Schtraustól. 6. Cziivil és katonaság keringő Ziehrertól. 7. Bacsi élet. Egyveleg Komzától. 8. Diana gyorspolka Gleisnerától. Kezdeté d. u. 4 órakor, vége este 6-kor.

Az idei tornaverseny. A nagyváradi, nagyszombeni és debreczeni tankerüetekben tartozó középiskolák ifju-ági tornaversenye az idén Aradon lesz. A versenyek megtartási idejét a pünkösdi ünnepekre tervezik.

A népkonyhára e héten adakoztak: Nagy Ferencz 5 frt, Hubinszky Kornelia 4 frt, K. Vértessy István 2 frt 50 kr, Kapos Gáborne 2 frt, N. N. 2 frt, özv. Kovács Lajosné 2 frt, G e s s t e r G y u l á n é, Géresi Kalmánne, N. N. és Némethy Lászlóné 1-1 frt, Joó Istvánne 2 kgl. szalonna és 1 véka aszalt gyümölcs, Hubinszky Kornelia 1 kosár krumpli és káposza, Mórca Ferencz 10 kgl. zsir, László Jozsef 2 véka krumpi és 1 tal káposza.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóbarátok és ismerősök, valamint a helyben állomá-ozó tiszti kar és legénység ugyszintén a katonai zenekarnak, kik feledhetetlen gyermekünk temetésén fajtalmunkat szivek voltak enyhíteni, fogadják ez u on is hála köszönetünket, bánatos szülők nevében is ifj-Tarnóczy Jozsef, mint testvér.

Országos vásár P Ladányban. A p. ladányi orsz. vásár a rendőrkapitánysághoz érkezett értesítés szerint márczius 17-én lesz megtartva.

A Márkus Jenő vendéglője igazán ügyes és hiányt pótló vállalat. Nem mulik nap, hogy valami ujdonsággal ne állana elő, de akad is a kirakatának ele nezője, melyet még a főváros vendéglősei is alig produkálhatnak, főleg villasreggeliben. Különleges az ő Prófeta pörköltje, Csangó vetreczéje és sok izletes új etelek, az a sok mindenféle kis halacska, minden asztalon más ujdonság estéknél Dreher beufstak és szultán gyöngy. A debreczeni intelligens közönség találkozó helye a nap minden szakában sőt színház után is a folyton friss Korona sörét (a la Pilseni) epügy, mint villasreggelijét zónában, sőt Barizónában is szolgáltatja a m. t. közönségnek.

Fontos közlemény. Néha még a legesekélyebb étel élvezet is megtermi a gyomor betegségeket, mely baj már eleinte felbűfőges hanyas stb által mutatkozik. Mindezen mutakozó betegségeket ellen legjobban használatni a dr. R ó s a a életbáza-nát Fragner A gyógyszerterében Prágában 205 III. — Kapható majdnem minden gyógyszerterében.

KÖZGAZDASÁG

Felcsigázott verseny.

A gyorsan virágosnak indult Hazai biztosító társaság-ot a verseny intézetek már sokszor akarták alapítatlan híresztelésekkel tönkre tenni. Legutóbb is, mikor kezeletlen rendszerét revidialta és szigorubbá tette, megszólalt a verseny és mikor az intézet az új rendszabályozással feltétlen bizalmat érdemelt, azt elvitatni és kicsinyíteni akartak.

Nagy kárt okoz am a versenyző bizt. társaságoknak az, ha a biztosító felek bizalma növekszik az új Hazai bizt. társ. iránt mert a Hazai bizt. társaság olcsóbb díjtételt alkalmaz, mint azt az eddigi kartelba szövetkezett versenyző intézetek megállapítottak. Mi sem természetesebb tehát, hogy kapkodnak fűhöz-fához és légből kapott híresztelésekkel állnak elő, hogy működését megbénítsák.

Ezen híresztelésekkel szemben az intézet feltétlen bizalmat érdemelt vezetőinek aláírásával a következő körlevelet adta ki:

„Társaságunk ellen egy idő óta a legnagyobb rosszakarat által terjesztett híresztelések folynak, melyek abból az alkalomból, mely bizalmat kell, hogy kölesön, — hogy ügyvezetési módjában az eddiginel nagyobb óvatosságot és rendet hozott be, — bizalmatlanságot igyekeznek kovácsolni.

Azt híresztelik, hogy intézetünknel sikaszítások történnek; hogy más társaságba beolvadunk; hogy visszbiztosítási szerződéseink megszüntek; hogy liquidálunk és még ki tudná felsorolni, hogy mi más?

Mіндеzen híresztelés légből kapott. Nem liquidálunk, nem olvadunk be semmi társaságba, viszontbiztosítási szerződéseink érvényben vannak, sikaszítás nem volt; üzleteinket teljesen rendben, a legnagyobb pontossággal, a biztosító közönség érdekeit lelkiismeretesen megőrizve fogjuk folytatni, úgy, hogy a biztosító közönség a legnagyobb megnyugvással és bizalommal fordulhat hozzánk.

Szükségeseknek véltük az eddigi vezérigazgató ügyvezetését egy tekintélyes szakértő által megvizsgáltatni, a vizsgálat befejeztetett és az eredményt közgyűlésünk tudtára fogjuk adni; azt azonban már előre tudatjuk, hogy az eredmény teljességgel nem befolyásolja sem fennállásunkat, sem működésünket, sem annak erejét vagy képességét, sem pedig a bizalomra teljesen méltó voltunkat, mely bizalmat továbbra is kérjük.

Budapesten, 1898. évi márczius 8-án.

Teljes tisztelettel

„Hazai általános biztosító részvény-társaság”.

Kossuth elnök. Dr. Egyedi alelnök.

Meg vagyunk győződve, hogy egy hazai intézetet tönkre tenni óhajító versenyt az intézet eddigi és ezután működése lez fogja győzni s különösen akkor, midőn most a legszigorubb rendszabályokat életbe léptette, a mely szerint a közönség érdekei biztosítva vannak.

A gazdaközönségnek rég szüksége volt már egy kartelen kívül álló biztosító társaságra és a Hazaihoz, mint ilyenhez, bizalommal fordulhat.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háriszor ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésnek alkalmazatik külsőleg, oszlanál, tagszaggatásnál és meghúléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű hárisz, melynek egy hártartásban sem kellene laányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. övegenkénti ártalm minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, Bevérsárhely alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisboltban is néha van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az maxilon egyenes úteget „Horgony” vedjgye és Richter cégjegyző-nél nézze meg nem vehető utadta vevés.

RICHTER F. AD. de Brest, ca. és kir. udvari szőlőst, RUDOLSTADT.

1898. november hó 1-től

Piacz-utczai 1829. számu házunknál

a főpostával szemben egy bolthelyiség kiadó.

Debreczeni ipar és kereskedelmi bank.

Kádas-utczai 1841. számu ház eladó, vagy bérbe kiadó.

Bártfa-fürdő!

Egy egész ujonnan s erősen épített 9 szobából álló villa, nagy teraszszal, konyha, éléskamara és pinzével a legszebb fekvésű helyen s a kutak és fürdők közvetlen közelében szabad kézből olcsó áron eladó.

Szives ajánlatokat „Bártfa-fürdő” czimen e lap kiadóhivatalába kérünk.

Debrecen-től fél óra járásnyira az alsó-jozsai uton az újföldön egy tanya

kiadó,

mely áll: 100 katasztrális hold szántóföldből, felszerelve mindennemű gazdasági épülettel 5 hold dohányengedély, 44 hold őszi vetéssel

Tudakozódhatni a tulajdonosnál

Jakobovits Aladár urnál,

(Debreczen Kádas-utca 1831. sz.)

Lohse = féle

Lohse-Rizspor

rendkívül finom, bájosnyerszerűbb, tömtebb és takarékosabb valamennyi Földre riz és száraz rizsporral, a bőhöz költően s ártalmatlanul lapadó. Úgy napjainkra mint este, Felér és rózsaszínben szék színiára, sárga (frache) barnák számára, doboz 2 ft. Vételnél mindenkor a teljes értékre kell ügyelni!

GUSTAV LOHSE BERLIN, 45 Jägerstrasse 46.

kir. udvari illatszertész. Kapható Ausztriában Magyarországon és többévi győzelesekkel és díjakakkal.

Meghivas.

A Debreczeni faáru-raktár-szövetkezet

1898. évi márczius hó 27-én, vasárnap d. e. 10 órakor

a Takaré- és hitelintézet nagy-esapó-utczai 334-335 sz. házának gyűléstermében

V. évi rendes közgyűlését

fogja tartani, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Igazgatósági jelentés és az 1897 évi zárszámadás előterjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása.
4. Határozathozatal a nyereség felosztása felett.
5. Az igazgatóság javaslata a szövetkezetnek részvénytársasággá átalakítása tárgyában.
6. Esetleges indítványok.
7. Az alapszabály 32. §-a értelmében 4 kilépő igazgatósági tag helyének betöltése.
8. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság kiküldése.

Figyelemztetnek a tagok, hogy az évi mérleg és zárszámadás, továbbá a zárszámadás idején beirt tagok számáról, valamint a múlt évben be és kilépett tagok s üzletretek számáról szóló számadások, a közgyűlés előtt 8 nappal a szövetkezet telephén (Homokkert 258. sz. alatt) lévő üzleti helyiségben, a hivatalos órákban d. e. 8-12-ig és d. u. 2-6-ig megtekinthetők s azoknak egy-egy nyomtatott példánya ugyanott átvehető.

Kelt Debreczen, az 1898 márczius hó 9-én tartott igazgatósági ülésből.

Röszler Richárd
ig. elnök.

Dr. Orbán József
szöv. jogtanácsos, ig. jegyző.

Tessék a ezimre vigyázni!

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi Dr. BOITON

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főleges tehát **santal olaj** vagy **copalva balzsam**mal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 lüveg Boiton Injectio ára 1 forint Magyarországi főraktár:

ZOLTÁN BÉLA gyógyszerész Budapest,

Y., Nagykörön-u 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerárban.

Postai megrendelések czime: Zoltán gyógyszerész Budapest.

Mily elkerülhetlenül szükséges

a szőlő permetezések

az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csak a permetezett szőlők nem mentek tönkre.

Ennek elérhetősére legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és társa

szabadalmazott

önműködő

„Syphonia“

szőlővesztő és növény-

permetezője

mely az oldatot szivat-

tyuzas nélkül önműködően

a növényekre permetezi.

Ezen permetezőktől már

sok ezer van használatban, és számos di-

cserő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát

valamennyi egyéb rendszerrel szemben

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH Ph. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak, különl gességi

gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gé-

pek részére

Bécs. II/1, Taborstrasse 76 sz.

Arjegyzékek és számos elismerő levél ingyen.

Kepviselők és ismételődők kívánatosak.

Meghívás. Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulatnak

1898. márczius hó 27-én délelőtt 10 órakor

Debreczenben a kereskedelmi akadémia dísztermében tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg az 1897 évről az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helybenhagyása, a felmentvény megadása és az 1897 évi tiszta nyereség feletti intézkedés.
4. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utjáni betöltése.
5. Felügyelő bizottsági 3 rendes és 2 póttag választása. Debreczen, 1898 márczius hó 7-én.

Felhívtnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket — az alapszabály 27-ik czikk értelmében — folyó évi márczius 25 és 26-án délelőtt 10—12 óráig, délután 2—4 óráig a társulat Kossuth-utcai irodájában átvenni sziveskedjenek. — A mérleg és nyereség-vesztesség rovás márczius 19-től kezdve a társulat irodájában megtekinthető.

Az igazgatóság.

Serravallo China-bora

vassal,

orvosi tekintélyek, mint udv tanácsos. Dr. Braun udv. tanár Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag. Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Moseg-Moorhof tanár, Dr. Neuser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlehner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva

(Gyengék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894. Berlin 1895., Páris 1895.

Több mint 700 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. 1/2 literes üvegekben a ft 1.20, 1 literes üvegekben a ft 2.20. Kapható minden gyógyszerárban.

Serravallo gyógyszerész Triestben

gyógyszerek nagybani zétküldése.

Alapított 1848.

Tessék a czimre vigyázni!

Alapított 1880. évben.

Hrabéczy Antal

vegyészeti gőzmosódája, műfestészete és tisztító intézete DEBRECZEN, Széchenyi-utca 1801. szám.

Alapított 1880. évben.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy üzletemet, — mely 18 éves fenállása óta osztatlan elismerésben részesült — a modern technika legújabb eszközeivel ujonnan felszereltem és kibővítettem, úgy, hogy az nemcsak a fővárosi, hanem a külföldi hasonló intézetekkel is képes versenyezni. Több oldalról hangzottatott kívánságnak megfelelőve egy

fővárosi férfi szabót

alkalmaztam azon czélból, hogy a munkában adott férfi ruhák szakszerűen kijavittassanak és ki is vassaltassanak.

Festetnek: selyem, gyapju, pamut, fél-gyapju kelmék, mindennemű női ruhák egészben vagy szétbontva, butorkelmék, női jaquetek és uri öltözetek.

Tisztítatnak: Női-, u. m. házi-, utcza- és bál ruhák, a legvilágosabb és legvalótlanabb színű selyem ruhák, napernyők, uri öltözetek, szőnyegek és függönyök.

Katonatiszti lópokróczok festése és tisztítása.

Vidéki megbízások a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

Tessék a czimre vigyázni!

Tessék a czimre vigyázni!

Tessék a czimre vigyázni!

Bámulatos olcsó árak !
Ifj. Kovács S.
 czégnél

Kossuth-utca I-ső tkpénztár épület.

5000 pár
 női, férfi és gyermek
csipő
 1 frttól kezdve.

Azonkívül
női és férfi
 divat cikkek
 alkalmi vétel folytán
 mesés olcsó árban
 beszerezhetők a
fenti czégnél.

Nagyon finom
kanári előénekeseket
 küld utánvétel mellett énekelési tehetségük szerint 8—20 márkáért 8 napi próbaidőre. Praktikus ének- és rollikalitkák is. Minden nagyobb kiállításon kitüntetve. Prospektus ingyen. **W. Heering, St. Andreasberg (Harz) 427.**

Vetés ideje: Augustus és szeptember.
 Ültetés mélysége: 7,5—20 cm.
 Talaj minősége: közepes és trágásot.
Mauthner-féle magvak.
 Ausztrália: 1898. und September.
 Pflanzenweite: 15—20 Cm.
 Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle
 hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett **medve-védjeggyel** valamennyi nagyobb fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten, Andrassy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelezve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

A legjobb elismert háziész, a jó emésztés elősegítője, a véreket tisztítja és tisztá állapotban való fenntartására (alapfőfeltétel az egészség fenntartására) úgy mint a gyomorba jutó gyors és biztos ellátottság p. u. étvágyhiány, savanyú felbűtődés, felfúvás, hányás, test és gyomor fájdalmak, gyomorférfés, a gyomor túltelődése étellekkel, bonyálkásodás, vérzés, aranyeres hajók, női betegségek, bőrhurut, a 40 év óta elismert.

Biztos gyógyszer mindenféle gyuladékok, sebek és gonyedések ellen. Ezen kezes biztos eredményrel használható a női emésztésnél, a tej tejsavó-szerűségénél a nő emésztésének elősegítésére, kolikáknál, vérszárazságoknál, gyengeség, fáradtságoknál, pokolvásnál, körömgöngyökösödés, az ugynevezett körömgöngyökösödés, alkalmatlanoknál, feluffadásoknál, mi-riagynakoknál, szirdagynakoknál, érzéketlen tagoknál stb. az 50 év óta elismert.

Dr. Rosa-féle életbalsam PRÁGAI HÁZIKENŐCS
Fragner B. gyógyszer-tárából Prága 203-III.

Az egészség fenntartására, az életnek a ennek folytán a véreket tisztítására és tisztá állapotban való fenntartására egy biztos világeljárás, elismert népi-hasi szer.

A felegyógyulás fájdalom nélküli történik a kezes hűvös hatás mellett.

1 üveg 50 kr., dupla üveg 1 frt, postán 20 krral több.
 1 doboz 4 25 és 35 kr., postán 6 krral több.

Óvás! Mindenki kérje csak az eredeti készítményeket, a hogy az összes csomagolási részek a Dr. Rosa-féle balsamnál, a mellé álló gombólyu védjeggyel van ellátva, és pedig az összes csomagolási részek a prágai házi-kenőcsnek a mellette álló három szegletes védjeggyel viselje.

Mindenki, a ki nekem egy hamisítást jelent, egy jutalmat kap!

Elismerő iratok százal bárkinél betekintés végett rendelkezésre állanak.
 Raktár **Török J., Egger A., Thalmyer és Seitz,** és **Kochmeister** utóda gyógyszerészeknél Budapesten, és Debreczenben **Dr. Rotschnek V. Emil** és **Mihálovits István** gyógyszerészeknél.

A készítő **Fragner B.** A fekete sas gyógyszer-tára Prágában a Sporer-utca sarkán 203. sz.

Postaküldés szonnal.

Robey & Comp.
 gépgyárosok
 BUDAPEST, IX., Rákos-utca a 7—9. szám
 (az iparművészeti muzeum mellett.)
Legelső gyártói
a vaskeretes cséplőgépeknek.

Gőzmozgonyok, cséplőgépek, kazalrakó gépek, uti mozdonyok, vízszint fekvő talapzatos gőz-gépek, Cornwall gőzkazánok, magas nyomásu vagy Compound Robey stabil-gőzgépek mozdony-kazánna, malmok és malomberendezési tárgyak.

Arányzóképek és költségvetések kívánatra ingyen és bérmentve.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.